

25.09.2023

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1092
Toplantı Tarihi/Sayısı : 13.9.2023/214
Karar Numarası : 2023/615
Başvuran : M.S.K.
Başvuran Vekili : Av. Ç.G.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Sağlık hakkının ihlali, Kurum Müdürü ile infaz ve koruma memurlarının başvurana kötü muamelede bulunduğu iddiaları ile başvuran hakkında keyfi disiplin soruşturması başlatılması iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuruda, başvuran vekili özetle;

a. Başvuranın 2007 yılında tutuklanarak ceza infaz kurumuna girdiğini, 2010 yılında tutuklu olarak bulunduğu Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda İkinci Müdür olan H.A.A. ile tartıştığını, İkinci Müdürün başvurandan şikayetçi olduğunu ve başvuranın açılan davadan beraat ettiğini,

b. Başvuranın 2016 yılından 2/3/2022 tarihine kadar İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, 2/3/2022 tarihinde Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiğini,

c. 2021 yılında H.A.A.'ın İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna Birinci Müdür olarak atandığını ve o tarihten itibaren başvuranın sorunlarının başladığını,

ç. Başvuranın Opere Femoral Arter Ven yaralanması ve Venöz Ligasyona bağlı Derin Ven Trombozu – Venöz Yetmezlik zemininde Venöz Yetmezliğin Akut Hecmesi adlı iyileşmesi mümkün olmayan ve ciddi komplikasyonlar ve ölüm ile sonuçlanabilecek kronik hastalığının olduğunu, bu nedenle ortopedik sandalye kullanması gerektiğini,

d. Başvuran Kocaeli 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunmaktayken Kocaeli İnfaz Hakimliğinin kararı ile ceza infaz kurumunda ortopedik sandalye kullanabildiğini, ilgili karar sayesinde başvuranın ortopedik sandalyeyi Kocaeli, Kandıra, Edirne, Silivri ve Adana'da bulunan ceza infaz kurumlarında kullanabildiğini ancak İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda emanet eşya deposuna alındığını ve başvurana teslim edilmediğini,

e. Başvuranın sandalyenin kendisine teslimi için İdareye başvuruda bulunduğunu, İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın Sağlık Kurulu Raporu bulunmaması nedeni ile bu talebi reddettiğini,

f. Başkanlığın kararına karşı İzmir 3. İnfaz Hakimliğine itiraz edildiğini ve Hakimliğin 14/2/2022 tarihli ve 2022/... karar sayılı kararı ile sandalyenin başvurana teslim edilmesine karar verildiğini, karara rağmen başvurana sandalyenin vermediğini,

g. Başvuranın kantinden satın aldığı meyve bıçağı nedeniyle başvuran hakkında keyfi disiplin soruşturmasının başlatıldığını, soruşturma sonucunda disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiğini,

ğ. Kuruma Birinci Müdür olarak H.A.A.'ın atandığı tarihten itibaren infaz ve koruma memurlarının başvurana karşı olumsuz davranışlarda bulunmaya başladığını,

h. Kuruma Birinci Müdür olarak H.A.A.'ın atandığı tarihte başvuranın odasının değiştirildiğini, E.M. isimli mahpusun yanındaki odaya yerleştirildiğini, E.M.'in başvurana; *H.A.A.'ın kendisini M.S.K.'u öldürmek için görevlendirdiğini* söylediğini, bunun üzerine başvuranın acil çağrı butonuna basarak infaz ve koruma memurlarını çağırdığını, memurların başvurana E.M.'in hücre cezası aldığını ve kapısının kapalı olduğunu söylediğini iddia etmiştir.

3. Muhatap İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 23/8/2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 7/10/2016 tarihinde İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiğini, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 28/2/2022 tarihli bakanlık emri gereğince asayiş ve güvenlik nedeniyle 2/3/2022 tarihinde Kınıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiğini,

b. Başvuranın kuruma geldiği 2016 yılından 2022 yılına kadar ortopedik sandalyeyi talep etmediğini, 2022 yılında talebi üzerine İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 7/2/2022 tarih ve 2022/309 sayılı kararı ile; *"Hükümlünün talep etmiş olduğu sandalyenin ekli fotoğraftan da anlaşılacağı üzere normal sandalye olmadığı, çok fonksiyonlu –sırt, oturma minderi ve kolçakları hareket edebilen- makam koltuğu olduğu, hükümlünün talep ettiği eşyayı zorunlu kullanması gerektiği hususunda herhangi bir sağlık kurulu raporunun da bulunmadığı anlaşıldığından"* denilerek talebin reddine karar verildiğini,

c. Başvuranın İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın kararına itiraz ettiğini ve İzmir 3. İnfaz Hakimliğinin 14/2/2022 tarih ve 2022/... karar sayılı kararı ile; *"T.C. Sağlık Bakanlığı Prof. Dr. Necini Ayanoğlu Silivri Devlet Hastanesi Baştabipliğinin ortopedik sandalyeye ilişkin 12/8/2011 tarihli rapor içeriğine göre; opere femoral arter ven yaralanması olan hastanın ortopedik sandalye kullanması uygun olduğunun belirtildiği, mevcut sağlık kurulu raporunun başka bir sağlık kurulu raporu tarafından bertaraf edilmediği sürece dikkate alınması gerektiğinden bahisle Kocaeli İnfaz Hakimliğinin 2012/... Esas ve 2012/.. karar sayılı kararıyla 12/2/2012 tarihinde ortopedik sandalyenin hükümlüye verilmemesine ilişkin kurul kararına vaki itirazın kabulüne karar verildiği anlaşılmıştır. İzmir 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 7/2/2022 tarih ve 2022/309 sayılı kararında*

ortopedik sandalyenin mahiyeti itibariyle hükümlüye verilmesi uygun görülmemiş ise de; en son 2011 tarihli doktor raporu içeriğine göre ortopedik sandalyenin kullanılmasının uygun olduğunu belirtir doktor raporu haricinde aradan geçen zaman dilimi nazara alınarak günümüz tarihi itibariyle hükümlünün ortopedik sandalye kullanmasının tıbben zorunlu olup olmadığına dair güncel bir rapor tanzimi sağlanmaksızın sandalyenin hükümlüye verilmemesine karar verilmesinin hukuka uygun olmadığı kanaatine varılarak” yeni bir sağlık kurulu raporunun alınması gerektiğinin belirtildiğini,

ç. Başvuranın talep ettiği sandalyenin zorunlu olup olmadığı hususunda İzmir Katip Çelebi Hastanesine rapor aldırarak üzere planlama yapıldığı ancak başvuranın hastaneye gitmek istemediğini belirten dilekçe verdiğini,

d. Başvuranın 2/3/2022 tarihinde Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edilmesi ile emanet eşya deposunda bulunan sandalyenin de gönderildiğini,

e. Disiplin Kurulu Başkanlığı'nın 10/2/2022 tarih ve 2022/79 sayılı kararı ile; “Ceza infaz kurumumuzda 26/1/2022 tarihinde hükümlü M.S.K.’un oda değişikliği yapıldığı sırada eşyalarının arasında çıkan bir adet yeşil saplı bıçağı kurum kantininden aldığını beyan ettiği, ele geçen bıçakta oynama bozulma olmadığı” belirtilerek başvuran hakkında ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verildiğini ve yapılan işlemlerin mevzuata uygun olduğunu,

f. Başvuranın 26/1/2022 tarihinde İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın kararı ile B-42'den alınıp C-52 nolu tek kişilik odaya yerleştirildiğini, yan odasında E.M. isimli mahpusun bulunduğunu, başvuran ile E.M.'in husumetli olduğuna dair herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamadığını, sonrasında başvuranın dilekçesine istinaden odasının değiştirildiğini ve A-31 nolu odaya alındığını, iddia edilen konuların gerçeği yansıtmadığı ve asılsız olduğu belirtilmiştir.

4. Başvuran vekilinin 21/11/2022 tarihli yazılı görüşünde özetle;

a. Tekirdağ 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 2010/... Esas sayılı dosyası incelendiğinde Kurum Müdürü H.A.A. ile başvuranın husumetinin eski bir tarihe dayandığının anlaşılacağını,

b. Başvuranın 2021 yılının Eylül ayında Katip Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesinde bel fitiği ameliyatı olduğunu, bu ameliyatla birlikte başvuruda “opere fermoral arter ven yaralanması” rahatsızlığının başladığını, başvuranın Kurumun tahsis ettiği sandalyede oturmasının oldukça zorlaştığını,

c. Başvuranın hastalığına yönelik Prof. Dr. Necmi Ayanoglu Silivri Devlet Hastanesi'nin 12/8/2011 tarihli ve Trakya Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin 10/08/2015 tarihli raporlarının bulunduğunu, ayrıca Kocaeli İnfaz Hakimliği'nin 2012/... karar sayılı kararıyla başvurana ortopedik sandalyenin teslim edilmesine yönelik hüküm kurulduğunu,

ç. Başvuranın Kurum Birinci Müdürü'nün uygulamaları ve E.M. isimli mahpusun yanında bulunan odaya yerleştirilmesi konularında Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine (CİMER), Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ve Kurum İdaresine dilekçe ile başvuru yapıldığını, başvuranın E.M. ile husumetli olduğuna dair başvuranın yapmış olduğu şikayet dilekçelerinin mevcut olduğunu,

d. Başvuran ile E.M.'in yaşadığı husumet nedeniyle 21/02/2022 tarihinde başvuranın odasının güvenlik nedeniyle değiştirildiğini, aynı tarihte başvuranın E.M. hakkında 2022/...

soruşturma numaralı suç duyurusunda bulunduğunu,

e. Kurum Müdürü hakkında “görevi kötüye kullanmak” suçundan suç duyurusunda bulunduğunu, 2022/... sayılı karar ile kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesinin üzerine Anayasa Mahkemesine 18/8/2022 tarihinde bireysel başvuru yaptığını belirtmiş ve ilgili bilgi ve belgeleri Kurumumuza sunmuştur.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*” düzenlenmiştir.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “*Ön incelemenin yapılması*” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; “*Kurumun görev alanına girmeyen başvurular*” hakkında gerekçeli kabul edilmezlik kararı verileceği düzenlenmiştir.

8. Aynı Yönetmelik'in “*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*” başlıklı 67'nci maddesine göre;

“*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*”

“*Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*”

9. Aynı Yönetmelik'in “*İhlal kararı*” başlıklı 69'uncu maddesinde; “*İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması halinde ihlal kararı verilir.*” hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karar bağlamak ve*

sonuçlarını takip etmek” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddia ve talepleri, muhatap Kurumun yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

Başvurana Ortopedik Sandalyenin Verilmemesi İle İlgili İddianın Değerlendirilmesi

11. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “*Kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*” şeklindeki kural, hükümlü ve tutuklulara yönelik uygulamalar için de geçerlidir. Bu husus 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*İnfazda temel ilke*" başlıklı 2'nci maddesinin ikinci fıkrasında "*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazında zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz.*" ve yine aynı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "*Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddi ve manevi koşullar altında çektirilir.*" şeklinde düzenleme ile açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla tutuklamaya veya hapis cezasına mahkûmiyete ilişkin bir kararın yerine getirilmesi için sağlanacak şartlar, insan onuruna saygıyı koruyacak nitelikte olmalıdır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 36).

12. İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir (AYM, *Turan Günana*, para. 39). Bu çerçevede hasta bir kişinin uygun olmayan fiziki ve tıbbi koşullarda tutulması da Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı bir muamele olarak kabul edilebilir (AYM, *Murat Karabulut*, B. No: 2013/2754, 18/2/2016, para. 65).

13. Özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin hasta olmaları durumunda devletin kontrolü altında tuttuğu bu kişilere gerekli tıbbi yardımı sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülüğün hiç veya gerektiği gibi yerine getirilmemesi sonucunda kişinin yaşamı veya vücut bütünlüğü bakımından tehlike arz eden acil bir duruma, ağır veya uzun süreli bir acı çekmesine sebebiyet verilmiş olması, belirtilen sonuçlar ortaya çıkmamakla birlikte kişinin tıbbi yardımdan mahrum kalmış olması nedeniyle yaşadığı stres, huzursuzluk veya aşağılanma hissini -olayın kendine has koşulları çerçevesinde- insan haysiyeti ile bağdaşmayan muamele düzeyine ulaşacak ciddiyette olması hâlinde Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edildiği kabul edilebilir. Bu kapsamdaki değerlendirmede kişinin özgürlüğünden yoksun bırakılmasına bağlı dezavantajlı konumunun da dikkate alınması gerekir (AYM, *Hayati Kaytan*, B. No: 2014/19527, 16/11/2016, para. 44).

14. Somut olayda başvuran; Opere Femoral Arter Ven yaralanması ve Venöz Ligasyona bağlı Derin Ven Trombozu – Venöz Yetmezlik zemininde Venöz Yetmezliğin Akut Hecmesi adlı iyileşmesi mümkün olmayan ve ciddi komplikasyonlar ve ölüm ile sonuçlanabilecek kronik hastalığının olduğunu, bu nedenle ortopedik sandalye kullanması gerektiğini, sandalyenin kendisine teslimi için İdareye

başvuruda bulunduğunu, İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın sağlık kurulu raporu bulunmaması nedeni ile bu talebi reddettiğini iddia etmiştir.

15. Trakya Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin 10/8/2015 tarihli Sağlık Kurulu Raporu'na göre başvurana "Geçirilmiş Sol Femoral Ven Yaralanması ve Venöz Ligasyona Bağlı Derin Ven Trombozu – Venöz Yetmezlik Zemininde Venöz Yetmezliğin Akut Hecmesi" tanısının konulduğu, raporun sonuç ve karar kısmında; başvuranın hastalığının kronik olduğunun, tam olarak iyileşmesinin mümkün olmadığı, sürekli olarak çok dar ve hareketlerini kısıtlayacak, kapalı ve havasız ortamlarda bulunmasının sakıncalı olduğunun ve mevcut damar hastalığı nedeniyle ortopedik yatak kullanmasının zorunlu olduğunun belirtildiği görülmüştür.

16. Kurumumuzca incelenen belgelerden; başvuranın Kocaeli 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu esnada ortopedik sandalye, ortopedik yatak ve cilt hastalıkları tedavi malzemelerinin verilmemesine ilişkin İdare'nin kararına karşı 11/1/2012 tarihinde Kocaeli İnfaz Hâkimliğine itirazda bulunduğu, başvuranın ortopedik sandalye açısından Prof. Dr. Necmi Ayanoğlu Silivri Devlet Hastanesi Baştabipliğince düzenlenen 12/8/2011 tarihli Sağlık Kurulu Raporu'nun "Opere Femoral Arter Ven yaralanması olan hastanın ortopedik sandalye kullanması uygundur" şeklinde düzenlendiği anlaşılmıştır. Kocaeli İnfaz Hâkimliği'nin 2012/... sayılı kararına göre; İdare'nin kararında malzemelerin verilmemesi hususunda yeterli gerekçe göstermeden başvuranın taleplerinin karşılanmamasının usul ve yasaya aykırı olduğuna ve mevcut sağlık raporları karşısında bu raporları bertaraf eden başka sağlık raporunun da bulunmaması nedeniyle başvuranın yaptığı itirazın kabulüne karar verilmiştir.

17. Başvuru konusu olayda, incelenen belgelerden başvuranın ortopedik sandalyesinin Kuruma gelmeden önce başvuran tarafından edinildiği, başvuranın bu sandalyeyi farklı ceza infaz kurumlarında odasında bulundurabildiği, muhatap Kuruma nakil edildiğinde Kurumun sandalyeyi başvurana teslim etmek yerine emanet eşya deposunda tuttuğu ve başvuranın talebi üzerine İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 7/2/2022 tarihli kararı ile 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "*Bulundurulabilecek hayvanlar ve diğer eşyalar*" başlıklı 15'inci maddesinin onuncu fıkrasına göre talebin reddine karar verildiği tespit edilmiştir. Söz konusu fıkra; "... *bu Yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuş, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir.*" hükmü yer almaktadır.

18. Başvuran, İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın kararına karşı İzmir İnfaz Hâkimliğine 11/2/2022 tarihinde itirazda bulunmuş, Hâkimlik 2022/... sayılı kararı ile başvuranın itirazının kabulü ile Başkanlığın kararının iptaline karar vermiştir. Kararda; "*en son 2011 tarihli doktor raporu içeriğine göre ortopedik sandalyenin kullanılmasının uygun olduğunu belirtir doktor raporu haricinde aradan geçen zaman dilimi nazara alınarak günümüz tarihi itibarıyla hükümlünün ortopedik sandalye kullanmasının tıbben zorunlu olup olmadığına dair güncel bir rapor tanzimi sağlanmaksızın sandalyenin hükümlüye verilmemesine karar verilmesinin hukuka uygun olmadığı kanaatine varılarak*" hüküm kurulması nedeniyle muhatap Kurum, başvuran için İzmir Katip Çelebi Hastanesine rapor aldirmek üzere planlama yapıldığını ancak başvuranın hastaneye gitmek

istemediğini belirten dilekçe verdiğini bildirmiş ise de bu dilekçenin bir örneğini Kurumumuza sunmamıştır.

19. Başvuran vekilinin 21/2/2022 tarihli dilekçeleri ile aynı konuda muhatap Kuruma, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne, Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına, CİMER'e ve İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunduğu, Kurumumuza 21/7/2022 tarihinde başvuruda bulunduğu ve 2/3/2022 tarihinde başka bir ceza infaz kurumuna nakil edildiği hususları göz önünde bulundurulduğunda; başvuranın Kurumdan nakil edilmeden çok daha önce bu sorununun başlamış olduğu, sorunun çözümü için ilgili başvuruların yapıldığı, bu başvurular ile birlikte tutulma koşulları çekilmez hale gelen başvuranın Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden nakil talebinde bulunduğu ve bu talebinin kabul edildiği tespit edilmiştir.

20. Tüm bu tespitler ışığında, başvuranın sağlık durumu, başvuranın ortopedik sandalye ve ortopedik yatak kullanmasının gerektiğine ilişkin sağlık raporları ve bu yönde verilmiş mahkeme kararları birlikte değerlendirildiğinde; İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan hükmü, takdir yetkisini kullanarak olumsuz yorumladığı ve olumsuz yorumlarken herhangi bir gerekçe göstermediği anlaşılmıştır. Başvuranın hastalığına uygun olmayan koşullarda tutulduğu ve bu nedenle yaşadığı stres, huzursuzluk veya aşağılanma hissinin onur kırıcı muamele düzeyine ulaşacak ciddiyette olduğu kanaatine varılmıştır.

21. Yukarıda açıklanan nedenlerle muhatap Kurumun başvurana ortopedik sandalyeyi teslim etmemesine ilişkin eylemin kötü muamele yasağını ihlal ettiği sonucuna varılmıştır.

Başvuranın Kurum Müdürü H.A.A. ile Husumetli Olduğu ve H.A.A.'ın Kuruma Atandığı Tarihten İtibaren İnfaz ve Koruma Memurlarının Başvurana Karşı Olumsuz Davranışlarda Bulunmaya Başladığına Yönelik İddianın Değerlendirilmesi

22. Başvuran vekili, Kuruma Birinci Müdür olarak H.A.A.'ın atandığı tarihten itibaren infaz ve koruma memurlarının başvurana karşı olumsuz davranışlarda bulunmaya başladığını ve Tekirdağ 1. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 2010/... Esas sayılı dosyası incelendiğinde Kurum Müdürü H.A.A. ile başvuranın husumetinin eski bir tarihe dayandığını anlaşılabileceğini iddia etmiştir.

23. İncelenen belgelerden; 16/6/2010 tarihinde Tekirdağ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çıkan yangından dolayı başvuranın odasının değiştirildiği, 17/6/2010 tarihinde başvuranın kalan eşyalarını almak için eski odasına götürüldüğü esnada infaz ve koruma memurları ile başvuran arasında tartışmanın başladığı, olaya Kurum İkinci Müdürü H.A.A.'ın müdahale ettiği, başvuranın İkinci Müdüre "Sen kimsin ya müdür müsün, seni dün hiç görmedim" diyerek yüksek sesle bağırdığı, infaz ve koruma memuruna ise "Senin işin bitti, sen her defasında bunu yapıyorsun, benim bir sürü köpeklerim var, bir talimatım yeter, akşam eve bile gidemezsin, senin işini bitirmezsem şerefsizim, kendini ne zannediyorsun, küçücük memursun" dediğinin iddia edildiği, olay hakkında tutanak tutulduğu ve ilgili tutanağın gönderilmesiyle birlikte Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığınca 2010/... sayılı iddianamenin düzenlendiği görülmüştür.

24. Soruşturma neticesinde Tekirdağ 1. Sulh Ceza Mahkemesinde yapılan yargılamada, başvuranın ifadesinde infaz ve koruma memuruna söylediği iddia edilen sözleri söylemediğini belirttiği, infaz ve koruma memuru ile İkinci Müdür H.A.A.'ın başvuran hakkında şikâyetçi olmadığı, Mahkeme'nin 6/3/2012 tarihli kararı ile başvuranın H.A.A.'a karşı hakaret suçundan beraat ettiği tespit edilmiştir.

25. Başvuran ile Müdür H.A.A.'ın daha sonra 2021 yılında tekrar İzmir 2 Nolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda karşılaştığı, başvuranın 21/2/2022 tarihinde H.A.A. hakkında “görevi kötüye kullanmak” suçundan suç duyurusunda bulunduğu, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2022/... sayılı kararı ile H.A.A.'ın üzerine atılı bulunan suçu işlediğine dair hakkında kamu davası açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil bulunmadığından kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verdiği anlaşılmıştır. Söz konusu karara başvuran vekilinin itirazı üzerine İzmir 5. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 30/5/2022 tarihli kararı ile itirazın reddine hükmedilmiştir.

26. Başvuran vekilinin bir diğer iddiası; Kuruma Birinci Müdür olarak H.A.A.'ın atandığı tarihte başvuranın odasının değiştirildiği, E.M. isimli mahpusun yanındaki odaya yerleştirildiği, E.M.'in başvurana; *H.A.A.'ın kendisini M.S.K.'u öldürmek için görevlendirdiğini* söylediğine ilişkindir. Muhatap Kurum, başvuranın 26/1/2022 tarihinde İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın kararı ile B-42'den alınıp C-52 nolu tek kişilik odaya yerleştirildiğini, odasının yanındaki odada E.M. isimli mahpusun bulunduğunu, başvuran ile E.M.'in husumetli olduğuna dair herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşamadığını, sonrasında başvuranın dilekçesine istinaden odasının değiştirildiğini ve A-31 nolu odaya alındığını, başvuran vekilinin iddialarının gerçeği yansıtmadığını ve asılsız olduğunu belirtmiştir.

27. Başvuranın iddiası ile ilgili İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı'nın 21/2/2022 tarihli kararında; hem başvuranın hem de mahpus E.M.'in İdareye dilekçe verip oda değişikliği talep etmeleri ve aralarında sözlü tartışma yaşandığının anlaşılması nedeniyle başvuranın odasının değiştirildiği tespit edilmiştir. Bunun dışında E.M.'in başvurana iddia edilen sözleri söylediğine dair herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşamamıştır.

28. Sonuç olarak, başvuran vekilinin Kuruma Birinci Müdür olarak H.A.A.'ın atandığı tarihten itibaren infaz ve koruma memurlarının başvurana karşı olumsuz davranışlarda bulunmaya başladığına yönelik iddiasının, incelenen mahkeme kararları ile İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı kararı neticesinde ispatlanamadığı, söz konusu iddianın soyut ve genel nitelikte olduğu değerlendirildiğinden; açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuran Hakkında Keyfi Disiplin Soruşturmasının Başlatıldığına Yönelik İddianın Değerlendirilmesi

29. Başvuran vekili, başvuranın kantinden satın aldığı meyve bıçağı nedeniyle başvuran hakkında keyfi disiplin soruşturmasının başlatıldığını, soruşturma sonucunda disiplin cezası verilmesine yer olmadığına karar verildiğini iddia etmiştir. Muhatap Kurum, Disiplin Kurulu Başkanlığı'nın 10/2/2022 tarihli kararı ile; *“Ceza infaz kurumumuzda 26/1/2022 tarihinde hükümlü M.S.*

K. 'un oda değişikliği yapıldığı sırada eşyalarının arasında çıkan bir adet yeşil saplı bıçağı kurum kantininden aldığını beyan ettiği, ele geçen bıçakta oynama bozulma olmadığı" belirtilerek başvuran hakkında ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verildiğini ve yapılan işlemlerin mevzuata uygun olduğunu belirtmiştir.

30. 29/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Disiplin soruşturması" başlıklı 47'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında hükümlülerin uyarma, kınama ve bazı etkinliklerden alıkoyma cezaları dışında diğer disiplin cezalarını gerektiren eylemlerinin öğrenilmesinden itibaren derhal ve en geç beş gün içinde kurum üst amirince atanan bir görevli tarafından soruşturmaya başlanacağı düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un "Hücreye koyma" başlıklı 44'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (g) bendine göre; "Her türlü ateşli silâh, mermi, patlayıcı madde, kesici, delici, yaralayıcı, bereleyici alet, yakıcı, aşındırıcı, boğucu, bayıltıcı, kör edici gaz ve ecza, her türlü zehir ve uyuşturucu ilâç ve madde, cep telefonu, telsiz ve sair elektronik haberleşme aracını kuruma sokmak, bulundurmak, kullanmak" on bir günden yirmi güne kadar hücreye koyma cezasını gerektirmektedir.

31. 5275 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri somut olay ile birlikte değerlendirildiğinde; oda değişikliği esnasında başvuranın odasında bulunan bıçak nedeniyle disiplin soruşturması başlatılmasının mevzuata uygun olduğu, soruşturma neticesinde İdarenin takdir yetkisini kullanarak bıçağın Kurum kantininden alınması ve üzerinde herhangi bir değişikliğin bulunmaması nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığına karar verdiği, soruşturmanın başlatılması ile ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verilmesinin Kanun'a uygun olduğu, diğer bir ifadeyle keyfi olmadığı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak; açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞI İHLALİ YAPILDIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine, Adalet Bakanlığına gönderilmesine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

13/9/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi
(İzinli)

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi